

Vaputa ujjával köröket von az abroszon. Na, most sokáig nem fogja viselni ezt a pettyes nyakkendőt. Csak ne gyúrnék ott úgy össze a ruhát. Alig hordta még.

Wagner úr figyelmesen közelebb hajol.

– Most látom csak ezt a nyakkendőt.

– Ugye szép?

– Az biztos. Bár én nem szeretem az ilyen erős színeket. Induljunk?

– Egyszer úgylis kell...

Feláll. Pénzt kotor elő.

A detektív leinti.

– Majd én.

Fizet.

Aztán barátságosan Vaputába karol, és elindulnak.

Az Újság, 1941. július 22.

A KOSZTOLÁNYI

Péter újság után vadászott, mikor a tükör alatt meglátta...

Kissé oldalt dűlt, zsebre vágott kézzel. Finom, csúfondáros mosollyal nézett maga elé, mint aki roppant mulat valamin.

Péter közelebb lépett.

Igen, ugyanaz az arc, a diákosan homlokba hulló haj, a pertlivékony nyakkendő... Még a nézése is.

Péter nem ismerte, sosem látta Kosztolányit, de otthon volt egy képe. Azon is ugyanígy nézett, gúnyosan, oldalt hajtott fejjel. Ha nem tudná az ember, hogy már halott, igazán azt hinné...

Péter visszament az asztalához. Közben hátra-hátranézett.

– Mi az ? Mit nézel? – Péter elmosolyodott.

– Tudjátok, igazán furcsa.

– Mi furcsa?

– Ott ül.

– Kicsoda?

– A Kosztolányi. – Zavartan nevetett.

– Ugyan – legyintett egy barna képű jogász –, hiszen már meghalt. Kint voltam a temetésén...

– Persze, tudom, de mégis furcsa. Ugyanaz az arc. Még a nézése is...

– Hol ül?

– Ott a tükör alatt.

A jogász félig fölállt.

– Ejnye, egyszer egy kávéházban láttam Kosztolányit... így ült.

– Most újságot olvas.

- És mosolyog.
- Mint ő... Igen.
- Az a pertlínnyakkendő... Hát nem furcsa?
- Ki lehet ez az ember?
- Borkereskedő. – Nevetés.
- Persze, az igazán nem jelent semmit, hogy egy kicsit hasonlít hozzá.
- Nagyon hasonlít.
- Hát nagyon hasonlít. Mindegy.

Péter egy szigorlatról beszélt. Most megy neki, és még alig tanult valamit. Itt az ideje, hogy nekilásson a dolognak.

- Fő a szerencse – mondta a jogász.

Ebben megegyeztek. Hiába, szerencse nélkül semmire se megy az ember. Tanulhatsz, amennyit akarsz, aztán éppen azt kérdik, amire nem készültél. Ha meg szerencséd van, pont azt kérdik, amit tudsz...

- Ez már így van...
- Bizony, bizony... — bólogatott Péter. Aztán egész váratlanul:
- Süteményt eszik.
- Kicsoda?

– Hát a Kosztolányi... – Mindnyájan azt a férfit nézték. Csönd lett, mintha megállt volna az idő.

Az meg ott evett. Mohón, diákosan. Látszott rajta, hogy szörnyen élvezi a süteményt.

- Konyakot ivott. Finom, aranyszínű konyakot.
- Minden kortyot külön élvez – mondta Péter.
- Igen, igen...
- És azért mégsem iszákos ...
- Dehogy! Csak annyit iszik, amennyi éppen jólesik...
- Most megint csak a levegőbe bámul.
- Tud élni.
- Mindent kiélvez. Azt, hogy itt ül, a konyakot, a süteményt.

Péter fölállt.

Úgy sétált az asztalok között, mint aki keres valamit. Egy ismerőst vagy egy folyóiratot.

- Most éppen odaért...
- Hátul összekulcsolt kézzel megállt. Szája félig nyitva, mintha füttyülni akarna.
- Valahová a távolba nézett...

- Aztán arra a férfira...
- Az derülten mosolygott. Hirtelen fölállt.
- Péter oldalt lépett...

Most majd kérdez valamit, hogy mit bámulok rá, tudom is én. Megszólal... És akkor vége az egésznek...

- De „Kosztolányi” az ablakhoz lépett.

Nagyon figyelmesen nézett valamit. Egyik válla kissé sután felcsúszott. Aztán visszaült. A zsebében keresgélt.

- Valami jegyzőkönyvet vesz elő – gondolta Péter – vagy rémregényt... Hát persze... De nem...

Egy finom, piros kötésű kis könyv került elő a zsebből. A férfi hátradúlt, fejét a tükörhöz támasztotta. Szemöldöke kissé felhúzódott. Szeszélyes ráncok jelentek meg a homlokán. Egyik kezét egy védekező, elhárító mozdulattal az asztalra csúsztatta.

Mint aki mindent eltol magától.

Valaki megérintette Péter vállát.

A jogász.

– No, mit nézel?

Péter fölemelte az ujját. Nagyon csöndesen, szinte áhítatosan mondta:

– Olvas.

Pesti Hírlap, 1942. július 3.

Darvasi László

A LEHETSÉGES ALAPÍTVÁNY CIRKUSZ ELŐADÁSA

Részlet egy készülő regényből

A Lehetséges Alapítvány Cirkusz napok óta a város határában táborozott. Kendermagos, kopasz nyakú tyúkók kapirgáltak a feszülő pányvák alatt, néhány horpadt oldalú kóbor kutya lebzselte és szimatolt a lakókocsik között, bele-belekaptak a gumikerekbe, hogy talán mégis ehető valamelyik, és a két cirkuszi kecske is ki volt kötve. Korábban hárman voltak, három kecske, de aztán a legnagyobbat Démon tiszteletes lefoglalta, mondván, annyira gyalázatos volt az előadás, hogy ennyi kárpótlás jár neki. Azt mondta halkán, vészjóslóan, hogy csaknem a hitét veszítette el ennyi emberi ügytelenség láttán. Varázs igazgató nem mert ellenkezni, Démon tiszteletes komoly hatalom volt a városban, ráadásul halottakat is gyűjtött. Egyébként a tiszteletes példamutatóan viselkedett, az állat szakállát később visszaküldte Varázs igazgatónak, hogy föl lehet még használni hónalj-szőrnek, bohócbajusznak. A cirkusz engedélye rendben volt, a repertoárja is rendben volt, a kompánia évente zörgött be a sárga és piros lakókocsijaival a kopár, fűrészporos területre, hol állatvásárokat tartottak korábban, amikor még voltak állatok, legalábbis eladni való marhák, disznók és birkák vagy nyulak és galambok. Akadtak évek, amikor többször is megjelent a társaság, de azért különösebb meglepetést nem okozott, ha egy vagy két hónap múltán újra végigvöltötte a főutcát Varázs igazgató tüdőbeteg Volgája, amire hangszórót szereltek, s mivel haladni kellett a korrallal, utóbb már egy másikat is. Sztereoóban hirdette magát a társulat. Azért a Lehetséges Alapítvány is csak olyasféle cirkusz volt, amely a rend mibenlétéhez tartozott. Éppúgy végezte a dolgát, ahogy a rendőr, a pap vagy az orvos vagy Kicsi Cár. A mutatványok a helyi tradíciót szolgálták, igazán semmi különös, semmi meglepő érzést nem keltettek, erre nem is volt különösebb igény. Ha egyszer az emberek megszokták, hogy három buzogánnyal dobálózik a mutatványos, minek egy negyedik emlegetésével megzavarni a megszokást?! Sárga, széltépte